

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Obdo/65/2019
Identifikačné číslo spisu: 6113210455
Dátum vydania rozhodnutia: 24.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Izakovičová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6113210455.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: ALFEX, a.s. so sídlom Zvolenská cesta 5, Banská Bystrica, IČO: 36 035 947, zastúpeného JUDr. Ľubomírom Messingerom, advokátom, so sídlom Skuteckého 13, Banská Bystrica, proti žalovanému: K. B., nar. XX. apríla XXXX, bytom H. XX, D., podnikajúceho pod obchodným menom Miroslav Uhrík - ELEKTROPROGRES, s miestom podnikania Hliny 17, Badín, IČO: 37 331 370, zastúpenému: AK JUDr. Andrea Slezáková s.r.o., so sídlom Robotnícka 10, Banská Bystrica, IČO: 36 860 999, o zaplatenie 63.078,81 Eur s príslušenstvom, v konaní o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. júna 2019, č. k. 41Cob/26/2019-551, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 26. júna 2019, č. k. 41Cob/26/2019-551, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica, ako súd prvej inštancie, rozsudkom zo dňa 29. novembra 2018, č. k. 60Cb/163/2013-445 v prvej výrokovej vete uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4.556,99 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 4.556,99 Eur od 27.04.2009 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Druhou výrokovou vetou žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol. Tretou výrokovou vetou rozhodol, že žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 85,60 %. Štvrtou výrokovou vetou rozhodol, že štát má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 92,80 % a piatou výrokovou vetou rozhodol, že štát má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 7,20 %.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si podanou žalobou svoj nárok voči žalovanému uplatnil titulom zaplatenia kúpnej ceny s tým, že medzi sporovými stranami došlo dňa 26.03.2009 a dňa 27.03.2009 k uzavretiu kúpnej zmluvy, na základe ktorej dodal žalobca ako predávajúci, žalovanému ako kupujúcemu požadovaný tovar, ktorý žalovaný riadne prevzal, o čom svedčia vystavené dodacie listy č. 2016 zo dňa 26.03.2009, č. 2017 zo dňa 26.03.2009 a č. 2043 zo dňa

27.03.2009. Žalovaný prevzatie tovaru nepoprel, aj keď dodacie listy nepodpísal. Kúpnu cenu dodaného tovaru žalobca žalovanému vyfakturoval faktúrou č. XXXXXXXX zo dňa 26.03.2009, splatnou dňa 25.04.2009 vo výške 54.033,56 Eur, faktúrou č. XXXXXXXX . zo dňa 26.03.2009, splatnou dňa 25.04.2009 vo výške 4.488,26 Eur a faktúrou č. XXXXXXXX . zo dňa 27.03.2009, splatnou dňa 26.04.2009 vo výške 4.556,99 Eur. Uvedené faktúry sa nachádzajú v dispozičnej sfére žalovaného, o čom svedčí listina nazvaná „odsúhlasenie zostatkov“ zo dňa 25.01.2013 a prevzatie faktúr žalovaný nepoprel. Okresný súd mal preukázané, že žalovaný svoj záväzok z kúpnej zmluvy vo výške 63.078,81 Eur žalobcovi v lehote splatnosti nezaplatil a neurobil tak ani ku dňu rozhodovania súdom. Tieto skutočnosti neboli medzi stranami sporné, preto ich súd považoval za nesporné v zmysle § 151 ods. 1 C. s. p.

3. Spornými skutočnosťami medzi stranami neboli podľa súdu prvej inštancie tvrdenia žalobcu, že jeho nárok minimálne vo výške 4.556,99 Eur s príslušenstvom nie je premlčaný a žalobcovi vznikol nárok aj na príslušenstvo pohľadávky, t. j. úroky z omeškania vo výške 9,25 % zo sumy 54.033,56 Eur od 26.04.2009 do 25.04.2013 a úroky z omeškania vo výške 9,25 % ročne zo sumy 4.488,26 Eur od 26.04.2009 do 25.04.2009. A to v prípade, že sa súd stotožní so znaleckým dokazovaním a s návrhom žalovaného, že nárok žalobcu na zaplatenie kúpnej ceny vo výške 54.033,56 Eur je premlčaný. Sporné boli tvrdenia žalovaného, že nárok uplatnený žalobcom je v celom rozsahu premlčaný a je potrebné v danom prípade aplikovať ustanovenie § 450 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 397 Obchodného zákonníka.

4. Okresný súd sa zaoberal spornými tvrdeniami žalobcu aj žalovaného a v prvom rade riešil otázku, či splatnosť kúpnej ceny bola medzi zmluvnými (sporovými stranami) dohodnutá a či prichádza do úvahy aplikácia ustanovenia § 450 ods. 1 Obchodného zákonníka. V súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 450 ods. 1 Obchodného zákonníka bol toho názoru, že aplikácia tohto ustanovenia neprichádza do úvahy, pretože z vykonaného dokazovania mal preukázané, že medzi sporovými stranami bola dohodnutá lehota splatnosti kúpnej ceny na základe vystavených faktúr, t. j. 30 dní od vystavenia faktúr. Dospel tak na základe tvrdení žalobcu ako aj žalovaného, že počas ich niekoľkoročnej obchodnej spolupráce boli faktúry vyhotovované s 30-dňovou splatnosťou od ich vystavenia, teda podľa ich obchodných zvyklostí. V prípade, že žalovaný pripustil, že faktúry obsahovali aj 14-dňovú splatnosť, súd neskúmal, v ktorých obchodných prípadoch to tak bolo, keďže zo zistených dôkazov predložených do súdneho spisu vyplývala 30-dňová lehota splatnosti kúpnej ceny (Výpis zo saldo konta žalobcu zo dňa 02.08.2013, Kniha prijatých faktúr žalovaného 2013 k 05.08.2013 a Odsúhlasenie zostatku zo dňa 21.05.2013 k 31.12.2012 - na č. l. 37-39 p.v.). Na základe uvedených skutočností konajúci súd uzavrel, že podľa obchodných zvyklostí sporových strán bola medzi zmluvnými stranami dohodnutá splatnosť kúpnej ceny v lehote 30 dní od vystavenia faktúry.

5. Okresný súd sa ďalej zaoberal dôvodnosťou námietky premlčania nároku žalobcu vznesenej žalovaným a skúmal, v akom rozsahu je nárok uplatnený žalobcom premlčaný.

6. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd nárok uplatnený žalobcom na zaplatenie kúpnej ceny vyfakturovanej faktúrou č. XXXXXXXX zo dňa 27.03.2009, splatnou dňa 26.04.2009 vo výške 4.556,99 Eur nemal za premlčaný, pretože bol uplatnený v 4-ročnej premlčacej lehote. Premlčacia lehota v tomto prípade začala plynúť od 27.04.2009 a jej koniec pripadol na deň 26.04.2013, a v tento deň bol nárok na zaplatenie tejto sumy uplatnený žalobou na súde. Tento nárok žalobcu bol riadne preukázaný, žalovaný ho nepoprel, a keďže sa žalovaný dostal do omeškania so splnením tohto záväzku, priznal okresný súd žalobcovi aj úrok z omeškania z tejto sumy a žalobe v tejto časti vyhovel tak, ako je uvedené v prvej výrokovej vete rozhodnutia okresného súdu.

7. Okresný súd žalobu žalobcu v prevyšujúcej časti zamietol (druhá výroková veta jeho rozhodnutia) z dôvodu uplatnenej námietky premlčania žalovaným a mal za to, že tento nárok bol uplatnený po uplynutí zákonnej 4-ročnej premlčacej lehoty. Podľa okresného súdu lehota na uplatnenie nároku na zaplatenie celkovej istiny 58.521,82 Eur vyfakturovanej faktúrou č. XXXXXXXX, splatnou dňa 25.04.2009 a faktúrou č. XXXXXXXX, splatnou dňa 25.04.2009, začala plynúť od 26.04.2009 a uplynula dňa

25.04.2013. Keďže žaloba bola doručená na súd dňa 26.04.2013, t. j. po uplynutí 4-ročnej premlčacej lehoty, mal prvoinštančný súd za to, že tento uplatnený nárok žalobou nemohol žalobcovi priznať.

8. Okresný súd zamietol aj nárok žalobcu na zaplatenie uplatneného úroku z omeškania zo sumy 54.033,56 Eur a zo sumy 4.488,26 Eur. Dodal, že povinnosť platiť úroky z omeškania so splnením dlhu nevzniká samostatne za každý deň trvania omeškania, ale jednorazovo v deň, v ktorom sa dlžník ocitol v omeškani so splnením tohto záväzku. Týmto dňom začína, pri tomto práve, plynúť premlčacia doba a jej uplynutím sa právo premlčí ako celok (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MOBdo/6/2011 zo dňa 17.06.2014, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/157/2009 zo dňa 29.06.2010).

9. O nároku na náhradu trov konania okresný súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 C. s. p. a náhradu trov konania pomerne rozdelil. O nároku štátu na náhradu trov konania voči žalobcovi okresný súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 C. s. p.

10. Na odvolanie žalobcu, Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, napadnutým rozsudkom zo dňa 26. júna 2019, č. k. 41Cob/26/2019-551, rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica, č. k. 60Cb/163/2013-445 zo dňa 29. novembra 2018 v napadnutej druhej výrokovej vete, ktorou okresný súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 58.521,82 Eur s úrokom z omeškania vo výške 9,25 % ročne a to zo sumy 54.033,56 Eur od 27.04.2009 do zaplatenia a zo sumy 4.488,26 Eur od 27.04.2009 do zaplatenia. Ďalej rozsudok okresného súdu vo štvrtej a piatej výrokovej vete zmenil tak, že štát má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Posledným výrokom odvolací súd rozhodol, že žalobca má nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacieho konania v plnom rozsahu.

11. V napadnutom rozsudku odvolací súd zdôraznil, že Občiansky zákonník ustanovuje pravidlá počítania lehôt podľa rôznych časových jednotiek. Ak je relevantná doba vymedzená počtom dní, začiatok lehoty je určený začiatkom dňa, ktorý nasleduje po dni, v ktorom nastala udalosť rozhodná pre jej počítanie. Z uvedeného vyplýva, že deň, v priebehu ktorého nastala rozhodná skutočnosť, sa do lehoty nezapočítava aj keby k tejto skutočnosti došlo začiatkom tohto dňa. Pre začiatok plynutia tejto lehoty je dôležitý až deň nasledujúci po rozhodnej skutočnosti, a to i vtedy, ak by týmto dňom bola sobota, nedeľa alebo sviatok. Ak je lehota vymedzená podľa týždňov, mesiacov a rokov platí, že začiatok lehoty je určený tak, ako pri počítaní podľa dní a koniec lehoty pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním (pri týždňoch) alebo číslom (pri mesiacoch a rokoch) zhoduje s dňom, na ktorý pripadá skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota.

12. Podľa § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka premlčania lehota začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné. V prípade práv vymáhateľných súdnou cestou sa začiatok premlčacej lehoty viaže na moment splatnosti záväzku, teda kedy sa stáva vynútiteľným a teda právo je realizovateľné prostredníctvom žaloby. Premlčacia lehota tu plynie od dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti. V posudzovanom prípade 4-ročná premlčacia lehota na uplatnenie nároku na zaplatenie istiny v celkovej výške 58.521,82 Eur začala plynúť po dni splatnosti predmetných faktúr, teda dňa 26.04.2009 a nakoľko premlčacia lehota je v § 397 Obchodného zákonníka vymedzená rokmi a je aplikovateľná všeobecná 4-ročná premlčacia lehota, jej počítanie sa spravuje § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda jej posledným dňom je deň, ktorý sa zhoduje s dňom, kedy lehota začala plynúť. Posledným dňom premlčacej lehoty bol dňa 26.04.2013.

13. Odvolací súd uviedol, že okresný súd považoval za posledný deň na uplatnenie nároku deň 25.04.2013 a s poukazom na podanie žaloby 26.04.2013 mal za to, že žaloba bola podaná po uplynutí 4-ročnej premlčacej doby. Okresný súd však podľa odvolacieho súdu opomenul skutočnosť, že žalobca mohol uplatniť právo na súde prvý deň nasledujúci po dni splatnosti žalovanej pohľadávky, t. j. 26.04.2009, ktorý deň bol dňom začiatku plynutia premlčacej lehoty a že posledným dňom lehoty na podanie žaloby bol deň 26.04.2013, kedy žalobca doručil súdu žalobu, teda posledný deň premlčacej lehoty, v dôsledku čoho zamietnutie žaloby v odvolaní napadnutej časti (nepriznanej istiny 58.532,82

Eur) bolo nedôvodné. Vzhľadom na uvedené nedošlo podľa odvolacieho súdu ani k premlčaniu úrokov z omeškania (príslušenstva pohľadávky).

14. Odvolací súd ďalej súhlasil so záverom okresného súdu, ktorý pri posudzovaní lehoty splatnosti neaplikoval ustanovenie § 450 Obchodného zákonníka. Z vykonaného dokazovania bolo nesporne preukázané, že strany dlhé roky spolupracovali, obchodovali, uzatvárali zmluvy ústnou formou, že žalobca za dodaný tovar vystavoval žalovanému jednotlivé faktúry s lehotou splatnosti 30 dní od vystavenia, že tento stav žalovaný akceptoval, podľa neho sa správal, keď na základe takto vystavených faktúr s lehotou splatnosti 30 dní od vystavenie faktúry zaplatil. Strany tak dohodnutú lehotu splatnosti akceptovali, vychádzali z predchádzajúcej praxe, ktorú dobrovoľne akceptovali. Žalovaný do podania žaloby tento spôsob nerozporoval, súhlasil s ním a takáto obchodná zvyklosť medzi stranami obstojí oporu aj v ustanovení § 264 Obchodného zákonníka.

15. O nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a § 262 ods. 1 C. s. p. a ich náhradu priznal úspešnému žalobcovi proti žalovanému, ktorý úspech vo veci nemal. Vzhľadom na absenciu úpravy trov konania štátu v Civilnom sporovom poriadku, odvolací súd aplikoval § 262 ods. 1 a § 259 C. s. p., nakoľko štátu vznikli trovy konania v súvislosti s dokazovaním.

16. Proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný odôvodnené podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., keďže podľa dovolateľa napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Dovolateľ poukázal na stručný chronologický priebeh sporu a rozhodné skutkové okolnosti. Zdôraznil, že medzi sporovými stranami došlo dňa 26.03.2009 a dňa 27.03.2009 k uzavretiu kúpnej zmluvy ústnou formou, na základe ktorej dodal žalobca ako predávajúci žalovanému ako kupujúcemu tovar, ktorý žalovaný prevzal, o čom svedčia žalobcom vystavené dodacie listy, ktoré listy sú však podľa znaleckého skúmania podpísané sfaľšovaným podpisom šéfmontéra žalovaného (resp. aj antidatované). Opätovne žalovaný dodal, že prevzatím tovaru vzniká povinnosť zaplatiť kúpnu cenu s tým, že faktúra vystavená k takémuto prevzatiu je už len následným, účtovným dokladom. Takýto postup je podľa dovolateľa daný vyjadrením § 450 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého bol tovar dodaný v dňoch 26.03 a 27.03.2009 a faktúry vystavené až následne, čím je podľa jeho názoru nárok žalobcu premlčaný v celom rozsahu.

18. Dovolateľ dodal, že medzi ním a žalobcom nedošlo k dohode o platobných podmienkach a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1MObdV/3/2011, podľa ktorého „pri faktúre ako účtovnom doklade ide o jednostranný úkon žalobcu, ktorý si jednostranne určil lehotu splatnosti kúpnej ceny bez súhlasu druhej zmluvnej strany z čoho nemožno odvodzovať obchodnú zvyklosť, ktorú si strany zaviedli a ani úmysel strán.“ V tomto smere poukázal dovolateľ aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Obo/338/1998, podľa ktorého „súd počítal plynutie premlčacej doby odo dňa dodania tovaru, aj napriek tomu, že predávajúci vystavil kupujúcemu faktúru, nakoľko nebolo preukázané, že medzi stranami v kúpnej zmluve došlo k inej dohode o zaplatení ceny tovaru.“ Obchodné zvyklosti musia byť napokon medzi stranami sporu jednoznačne špecifikované a uvedené v konkrétnej zmluve (poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4Cob/85/2017).

19. Dovolateľ preto zdôraznil, že v čase uskutočnenia predmetného obchodného záväzkovo právneho vzťahu medzi ním a žalobcom, neexistovala obchodná zvyklosť o vystavovaní faktúr so splatnosťou 30 dní odo dňa vystavenia. O tomto svedčí aj fakt, že so žalobcom si až v roku 2013 upravil podmienky vzájomnej spolupráce na základe rámcovej zmluvy, v ktorej je daná splatnosť faktúry 14 dní odo dňa jej doručenia kupujúcemu.

20. Ďalej má dovolateľ za to, že odvolací súd v danom spore nesprávne aplikoval všeobecnú úpravu začiatku plynutia premlčacej doby podľa § 391 Obchodného zákonníka, kedy mal aplikovať osobitné

ustanovenie § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka. Rozhodujúcou skutočnosťou bola v prípade faktúr ich splatnosť, ktorá určovala začiatok premlčacej doby. Koniec premlčacej lehoty pri faktúrach č. XXXXXXXX. a č. XXXXXXXX bol deň 25.04.2013 a faktúre č. XXXXXXXX deň 26.04.2013. Odvolací súd podľa názoru dovolateľa nezákonne premlčaciu lehotu predĺžil namiesto 4 rokov na 4 roky a 1 deň, čo je v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1MObdoV/15/2016 a 1MObdo/1/2007. Preto má dovolateľ za to, že aj keby v danom spore nedošlo k aplikácii § 450 ods. 1 Obchodného zákonníka, premlčacie doby uplynuli a žalovaný nárok nemal byť žalobcovi priznaný. Uvedené sa následne týka aj úrokov z omeškania.

21. Žalovaný preto žiada dovolací súd, aby napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozhodnutie súdu prvej inštancie; alternatívne napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie a zároveň rozhodol o náhrade trov dovolacieho konania.

22. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu uviedol, že právne posúdenie predmetného sporu odvolacím súdom považuje za správne. Tvrdenia žalovaného uvedené v dovolaní považuje za nepravdivé a za týmto účelom sa vyjadril k rozhodným skutkovým okolnostiam a poukázal chronologický priebeh sporu. V časti dovolania týkajúcej sa § 450 Obchodného zákonníka, resp. k vyhodnoteniu obchodných zvyklostí, poukázal žalobca na § 422 C. s. p., podľa ktorého je dovolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

23. S názorom žalovaného ohľadom nesprávnej aplikácie všeobecnej úpravy plynutia premlčacej doby podľa § 391 Obchodného zákonníka, žalobca nesúhlasí a v plnom rozsahu sa stotožňuje s názorom odvolacieho súdu a jeho právnym posúdením. Žalobca je názoru, že začiatok premlčacej doby nie je možné stotožňovať so splatnosťou záväzku. Zo samotného znenia § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka podľa žalobcu vyplýva, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa mal záväzok splniť. Pod výrazom odo dňa, mal podľa žalobcu zákonodarca na mysli nasledujúci deň po dobe splatnosti čo je v súlade s ustanovením § 122 Občianskeho zákonníka. V opačnom prípade by nebolo v dotknutom ustanovení uvedené „odo dňa, keď sa mal záväzok splniť“, ale muselo by byť uvedené „v deň, keď sa mal záväzok splniť.“ Na podporu tohto tvrdenia poukázal žalobca na rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Cob/195/2013 a Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3Cob/234/2012.

24. Žalobca preto navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalovaného zamietol a priznal mu trovy dovolacieho konania.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

26. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

27. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

28. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu viď napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 C. s. p. (rovnako aj I. ÚS 438/2017).

29. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C. s. p., teda tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

30. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 C. s. p., rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C. s. p.). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 C. s. p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C. s. p.) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

31. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju sám, nakoľko nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 C. s. p. oprel dovolateľ prípustnosť dovolania (Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 51/2020).

32. Právnou otázkou, ktorá je rozhodujúca pre splnenie zákonnej podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 C. s. p., sa rozumie otázka hmotnoprávna - ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine - ako aj otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. Zároveň právnou otázkou (od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu) je potrebné koncipovať jednak spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 C. s. p., no zároveň aj dostatočne všeobecným spôsobom tak, aby vôbec bolo možné konštatovať, že vo vzťahu ku konkrétnej otázke skutočne existuje alebo neexistuje ustálená/rozdielna rozhodovacia prax odvolacieho súdu. Tento záver vyplýva aj z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. apríla 2020, sp. zn. III. ÚS 123/2020, podľa ktorého už zo samotného znenia § 421 C. s. p. je možné vyvodit', že vzhľadom na skutočnosť, že od vymedzenia právnej otázky sa odvíja dovolací prieskum, a to v rozsahu, či sa od nej odvolací súd v rámci jej vyriešenia odklonil, riešil ju rozdielne alebo ju ešte neriešil, je pri jej formulácii nevyhnutný predpoklad jej „zovšeobecnenia“.

33. Z obsahu dovolania je možné nepochybne vyvodit', že dovolateľ za rozhodujúcu právnú otázku považuje v danom spore tú, či je potrebné aplikovať namiesto všeobecného ustanovenia Obchodného zákonníka zakotveného v § 391 ods. 1 osobitné ustanovenie § 392 ods. 1 v prípade, ak je predmetom nároku plnenie s určenou dobou splatnosti. Rozhodujúcou skutočnosťou bola v prípade faktúr ich splatnosť, ktorá určovala začiatok premlčacej doby, a z tohto dôvodu sa podľa dovolateľa malo postupovať podľa § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka.

34. Podľa § 387 ods. 1 Obchodného zákonníka, právo sa premlčí uplynutím premlčacej doby ustanovenej zákonom. Premlčaniu podliehajú všetky práva zo záväzkových vzťahov s výnimkou práva vypovedať zmluvu uzavretú na dobu neurčitú (ods. 2).

35. Podľa § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka, pri právach vymáhateľných na súde začína plynúť premlčacia doba odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť na súde, ak tento zákon neustanovuje niečo iné.

36. Podľa § 392 ods. 1 vety prvej Obchodného zákonníka, pri práve na plnenie záväzku plyní premlčacia doba odo dňa, keď sa mal záväzok splniť alebo sa malo začať s jeho plnením (doba splatnosti).

37. Podľa § 122 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lehota určená podľa dní začína sa dňom, ktorý nasleduje po udalosti, ktorá je rozhodujúca pre jej začiatok. Polovicou mesiaca sa rozumie pätnásť dní. Koniec lehoty určenej podľa týždňov, mesiacov alebo rokov pripadá na deň, ktorý sa pomenovaním alebo číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá udalosť, od ktorej sa lehota začína. Ak nie je takýto deň v poslednom mesiaci, pripadne koniec lehoty na jeho posledný deň (ods. 2). Ak posledný deň lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň

(ods. 3).

38. Obchodný zákonník otázku začiatku plynutia premlčacej doby upravuje podrobne, keďže z hľadiska aplikácie ustanovení o premlčaní je dôležité presne vedieť okamih, kedy v konkrétnom prípade začína plynúť premlčacia doba. Z uvedeného dôvodu je začiatok premlčacej doby upravený osobitne pre práva vymáhateľné na súde. Pri právach vymáhateľných na súde premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa právo mohlo uplatniť (prvýkrát) na súde (actio nata) podľa § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka, ak tento zákon neustanovuje niečo iné. Pri práve na plnenie záväzku (prejednávany spor), zákon ustanovuje inak, keďže podľa § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka, plynie premlčacia doba odo dňa, keď sa mal záväzok splniť alebo sa malo začať s jeho plnením (doba splatnosti). Pri takýchto záväzkoch je preto možnosť uplatnenia práva na súde (actio nata) najskôr v čase splatnosti. Ustanovenie § 392 Obchodného zákonníka je osobitným ustanovením k § 391 Obchodného zákonníka, z ktorého dôvodu má táto úprava prednosť pred úpravou všeobecnou. Táto skutočnosť vyplýva aj zo systematického členenia ustanovení upravujúcich rozhodný moment začiatku plynutia premlčacej doby, kedy § 391 ods. 1 Obchodného zákonníka ustanovuje všeobecnú úpravu, ak nie je uvedené inak. Avšak v prípade záväzkov na plnenie upravené inak je a táto úprava je obsiahnutá v ustanovení § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka. Je nepochybné, že právo na plnenie záväzkov je právom vymáhateľným na súde a pre začiatok premlčacej doby je rozhodujúci deň splatnosti, ktorý sa započítava do lehoty premlčacej doby a je jej začiatkom. Premlčacia doba je v Obchodnom zákonníku vymedzená rokmi a jej koniec pripadá na deň, ktorý sa číslom zhoduje s dňom, na ktorý pripadá skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota (deň splatnosti). Takýto postup je daný § 392 ods. 1 Obchodného zákonníka a je v súlade so všeobecnou úpravou počítania času obsiahnutou v Občianskom zákonníku (§ 122).

39. V prejednanom spore odvolací súd správne právne posúdil, že v prípade práv vymáhateľných súdnou cestou sa začiatok premlčacej lehoty viaže na moment splatnosti záväzku, teda kedy sa stáva vynútiteľným, čím je právo realizovateľné prostredníctvom žaloby (bod 53 napadnutého rozhodnutia). Nesprávne však uviedol, že premlčacia lehota plynie odo dňa, ktorý nasleduje po dni splatnosti. Tento právny záver nekorešponduje s rozhodnutiami dovolacieho súdu sp. zn. 1MObdV/15/2006, 1MObdV/1/2007, logického výkladu dotknutých ustanovení a odbornej literatúry, kedy je splatnosť záväzku spojená so začiatkom premlčania. Na podporu uvedeného záveru je napokon možné poukázať aj na starší civilistický judikát R 28/1984, v ktorom bol prijatý záver, podľa ktorého „ak nebola doba splnenia dlhu dohodnutá ani inak ustanovená, začína premlčacia doba plynúť nasledujúcim dňom po vzniku dlhu“. Na tomto závere sa ustálila aj neskoršia súdna prax [napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/25/2003, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako judikát R 91/2004] zotrávajúca na tom, že ak doba plnenia nie je určená zákonom, rozhodnutím alebo zmluvou, splatnosť vyvolá veriteľ tým, že dlžníka požiada o plnenie (§ 563 Občianskeho zákonníka). Inými slovami, už tradičná judikatúra sa prikláňala k názoru, že začiatok plynutia premlčacej doby pri nedohodnutom čase plnenia začína plynúť dňom nasledujúcim po vzniku dlhu, čo však nie je prejednaný prípad, kedy bol čas plnenia dohodnutý konkrétnym dátumom.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené závery, začiatok premlčania uplatnených nárokov na plnenie v zmysle faktúr č. XXXXXXXX a č. XXXXXXXX začal plynúť dňa 25.04.2009 a koniec premlčacej doby bol deň 25.04.2013. Začiatok premlčania sa viaže v danom prípade na deň splatnosti, ktorý je rozhodnou udalosťou, od ktorej sa lehota začína počítať v zmysle § 122 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Okresný súd určil správne koniec lehoty premlčania (25.04.2013), hoci nesprávny začiatok (26.04.2009). Odvolací súd prevzal od okresného súdu nesprávny začiatok premlčacej doby a v tomto smere určil aj nesprávny koniec premlčacej doby (26.04.2013). Správne preto malo byť rátať začiatku premlčacej doby a jej konca tak, ako je uvedené vyššie. Nárok žalobcu je z tohto dôvodu v tejto časti premlčaný a takéto právo mu nemožno priznať, ak protistrana včas a úspešne vzniesla námietku premlčania. V časti týkajúcej sa faktúry č. XXXXXXXX, splatnej dňa 26.04.2009 je námietka premlčania nedôvodná, pretože žaloba bola podaná dňa 26.04.2013, t. j. v posledný deň pred premlčaním žalovaného nároku.

41. S poukazom na vyslovené právne závery, dovolací súd konštatuje, že dovolateľ opodstatnene vytýkal odvolaciemu súdu nesprávne právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu, záviselo od vyriešenia právnej otázky, aplikácie osobitného ustanovenia § 392 ods. 1 Obchodného

zákonníka namiesto všeobecného ustanovenia Obchodného zákonníka zakotveného v § 391 ods. 1 v prípade, ak je predmetom nároku plnenie s určenou dobou splatnosti. Týmto, dovolací súd vzhľadom na dovolanie dovolateľa odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 421 ods. 1 C. s. p., za dôvodné.

42. Za ďalšiu právnu otázku považuje dovolateľ tú, či jeho povinnosť zaplatiť kúpnu cenu vznikla prevzatím tovaru, kedy je potrebné v danom prípade potrebné aplikovať zákonné ustanovenie § 450 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojení s § 397 Obchodného zákonníka. Táto dovolateľom vymedzená otázka je úzko viazaná na skutkový stav prejednávaneho sporu a s tým súvisiacou procesnou obranou žalovaného. Takto koncipovanú otázku nie je možné ani zovšeobecniť (viď III. ÚS 123/2020), nakoľko sa týka konkrétneho správania s sporových strán, dodávok a prevzatí tovarov. Skutkovým zistením je dovolací súd viazaný podľa § 442 C. s. p. a v dovolacom konaní je vylúčené preskúmavanie jeho správnosti alebo nesprávnosti. Preto táto dovolateľom vymedzená otázka nespĺňa kritérium právnej otázky koncipovanej v súlade s § 421 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 432 ods. 2 C. s. p.

43. Najvyšší súd Slovenskej republiky, vzhľadom na dôvodnosť dovolania, napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil podľa § 449 ods. 1 C. s. p. a vec vrátil Krajskému súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

44. Odvolací súd je právnym názorom odvolacieho súdu viazaný (§ 455 C. s. p.).

45. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd o trovách pôvodného konania a o trovách odvolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

46. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.